

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ผู้หญิง พื้นที่ และการพัฒนาเมือง :

กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ผู้เขียน

นางสาวศรินพร พุ่มมณี

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.วิระดา สมสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมไทย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการให้ความหมายแก่สรรพสิ่งอันนำมาสู่การสร้างปฏิบัติการทางสังคมแบบใหม่อย่างมากมาย ความหมายของ “ผู้หญิง” ก็มีความแปรเปลี่ยนไปตามความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมด้วยเช่นกัน ความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงของความหมายของผู้หญิงจำเป็นต้องเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงความหมายของผู้หญิงกับการให้ความหมายใหม่แก่ “พื้นที่” ที่ผู้หญิงมีบทบาทอยู่อย่างลึกซึ้ง เพราะความหมายของ “ผู้หญิง” นั้นไม่ได้ลอยอยู่ในสูญญากาศหากแต่ต้องสัมพันธ์อยู่กับปฏิบัติการทางสังคมและเศรษฐกิจของบริบทพื้นที่ที่หนึ่งๆเสมอ

การศึกษาผู้หญิง พื้นที่ และการพัฒนาเมือง ผ่านโครงการปฏิบัติการชุมชนและเมืองนำอยู่ในชุมชนเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนในช่วง พ.ศ. 2545 - 2549 เป็นการศึกษบทบาทของผู้หญิงในพื้นที่ต่างๆที่ผู้หญิงได้เข้าไปมีส่วนร่วมทั้งในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ ว่าส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความหมายต่อตัวเองและต่อพื้นที่ที่ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมสัมพันธ์ด้วยอย่างไร งานวิจัยนี้เลือกใช้แนวคิดเรื่อง พื้นที่ ผ่านการทำกิจกรรม การสรุปบทเรียนและกระบวนการทบทวนตนเอง (reflections) ภายหลังจากการทำกิจกรรมสำเร็จ

งานวิจัย นำเสนอเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงในความหมายของผู้หญิงมีความสัมพันธ์อยู่กับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ในอดีตผู้หญิงทำหน้าที่เป็นเสาหลักในการอุทิศตนเป็นผู้กำจุนวัฒนธรรมและศาสนาที่เป็นหลักประกันของการอยู่รอดร่วมกันในบริบทของสังคมแบบหนึ่ง จนกระทั่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมผันแปรไปตามช่วงเวลา การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่เป็นสมบัติสาธารณะของเมืองกลายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะผู้หญิงเป็นผู้ที่ตระหนักรู้ว่า สมบัติสาธารณะเหล่านี้สัมพันธ์อยู่กับเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักของเมือง การร่วมกันจัดการรักษาลี้กแวดล้อมให้มีสภาพที่สวยงามตามธรรมชาติ มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว จึงเป็นหลักประกันของการอยู่รอดร่วมกันในระบบเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน

ผู้หญิงได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงในเชิงความหมาย ผ่านความรู้ที่ได้มาจากการลงมือทำจนประสบความสำเร็จและเกิดรูปธรรมของการเปลี่ยนแปลง การได้รับความรู้ใหม่พร้อมกับการรับรู้ว่าตนเองสัมพันธ์อยู่กับพื้นที่เมืองที่มีความหลากหลายของกลุ่มคน เกิดการรวมตัวกันในรูปแบบหลวมๆ เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวดารความเคลื่อนไหว ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานและเป็นกำลังใจให้แก่กัน เครือข่ายความสัมพันธ์นี้มีส่วนในการสนับสนุนให้ผู้หญิงเกิดความมั่นใจในการออกสู่พื้นที่สาธารณะมากขึ้น

นอกจากความรู้ชุดใหม่ ผู้หญิงยังได้นำความรู้ที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคนออกมาเพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ เพื่อส่วนรวม เป็นการสร้างรูปธรรมของแนวทางในการพัฒนาสมัยใหม่ที่แตกต่างโดยมีคนเป็นศูนย์กลางและส่งผลให้จินตนาการในเรื่องพื้นที่ของผู้หญิงไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เฉพาะพื้นที่ส่วนตัวแต่ขยายออกสู่พื้นที่ทางสังคมอื่นๆที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเช่นกัน

Thesis Title	Women, Space and Urban Development : A Case Study of Communities in Mae Hong Son Municipality
Author	Ms. Sarinporn Poommanee
Degree	Master of Arts (Women's Studies)
Thesis Advisor	Associate Professor Virada Somswasdi

ABSTRACT

The rapid economic and social changes in Thailand have transformed the meanings of things. These changes in meanings of things lead to many social operations. The meaning of “women” have also altered following the changes in economy and society. To understand the changes of meaning of women, one needs to understand the relationship between the changes of meaning given to “women” and the new meaning given to “spaces” where women play their roles. This is because the meaning of “women” is not given out of context but closely related to the economic and social operation of a given space.

The study of women, space and urban development through the Lovable City Action Programme (LCAP) in Mae Hong Son Municipal area between 2545-2549 B.E. aims to examine the role of women in different spaces where they have played their roles---namely private and public. To understand how the operation of the LCAP have changed the self given meaning of women and their related spaces, this research employs the concept of space to analyze the activities, lessens and the reflection process women have carried out.

This research discovers that the changes of self given meaning of women is related to the changes of the meanings they give to space. In the past, women used to be devoted in support of culture and religion. These culture and religion are highly important in guaranteeing the survival of the society in a given context. As previously mentioned, the economy and society have changed through times. And women have realized that the environmental management in the public spaces especially in the urban setting is increasingly importance. This is because women are aware that these public properties are significant and closely related to the tourist industry which is the mainstay and the main income sources of the city. Hence, participating in urban environmental conservation in order to create a beautiful surroundings and safety for tourists is the key to survival of the urban socio-economic system.

The women in this study understood the changes in the meanings of spaces through the implementation and the success of their activities. They have gained new knowledge and become aware of various relationships between different groups of people and the urban spaces. These diverse groups of people loosely get together in exchange of knowledge and news about movement which enhance the confidence of women while working in public spaces.

Beside the gain of new knowledge through the work with LCAP, women also brought out their own wisdom in order to create constructive changes for general public. This is a new approach of modern development which has human centered. This new concrete approach of development has impacted the imagination of spaces where women's space is not limited to private space but expand to other social spaces which is important to the livelihood of people.